ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ
№ 2
ՏԱՐԵԿԱՆ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆՆ Է

Թաւրիզում	14 ղրան
Գաւառներում	20 ղրան

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

Ռուսաստան	4 րբ. 50 կ.
Թուքիա	50 ղուռշ
Եւրոպա	12 ֆրանգ
Ամերիկա	2 տօլար 5 ս.

Յայտարարութիւնների վճարը
Առաջին երեսում տողատեղը 10 շահի
Չորրորդ „ „ „ 5 „

ԱՌԱՆՁԻՆ ՀԱՄԱՐԸ 6 շահի

Խմբագրութեան հասցէն՝ Թաւրիզ
ՄԻՏՔ-ի խմբագրութիւն կամ Tauris (Perse)
Rédaction du journal Armén. «MITK»

ՄԻՏՔ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ—ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
اداره روزنامهٔ « میطك »

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

1. Մեզ ղրկուելից խնդրւում է գրեն պարզ, մաքուր և անպայման թղթի առաջին երեսի վրայ:
2. Խմբագրութիւնս իրեն է վերապահում իրաւունք՝ ստացուած յօդուածները փոփոխութեամբ և կրճատումներով հրատարակելու։
3. Մենք մերժում ենք „ւ“ի և „վ“ ի ուղղագրական հերձուածը և մեզ ենք վերապահում իրաւունք՝ ստացուած նիւթերը տպել մեր ընդունած ուղղագրութեամբ ~ու~ով։
4. Չտպուած կարճ յօդուածները չեն վերադարձւում։ Ուղարկուած և չտպուած երկար նիւթերը յետ ստանալու համար պէտք է ուղարկել պօստի ծախսը։
5. Չի տպուի ոչ մի յօդուած եթէ դա կեղծ անուան հետ միաժամանակ չի կրի յօդուածագրի անուն ազգանունը։
6. Բաժանորդները Թերթ չստանալու դէպքում շուտով տեղեկացնելու են մեզ՝ հակառակ դէպքում խմբագրութիւնս իրեն զերծ է համարում պատասխանատուութիւնից։
7. Չտպուած յօդուածների համար խմբագրութիւնս բացատրութիւններ չի տալիս։
8. Հասցէները փոխելու համար պէտքէ մեզ ուղարկել 2 ղրան 10 շահի։

№ 2 1913 Թ. ՇԱԲԱԹ 28 ՓԵՏՐՎԱՐ 1913 Թ. № 2

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԱԳԱԶԻՆ ԲՕՆ-ՄԱՐՇԷ
ԱԻԱԳ ԽԱՆ ԱՖԹԱՆԴԻԼԵԱՆԻ
Հիմնուած 1897 Թ.

Մագազինը ընդարձակելով ամենշաբաթ ստացւում են Եւրոպայից և Ռուսաստանից ամեն տեսակ ապրանքներ, բոլորովին թարմ և աժան արժէքներով։

Կանացի ճաշակաւոր փէշեր, շալ և մետաքսախառն դերեացուներ, մետաքս կտորներ, ամեն գոյնի բաթիստներ, ֆլանէլ կտորներ և շապիկներ, չիթլացուներ, հաշիաներ և լէնթեր։ Անգլիական ամուր փաթուսխաներ, սաւանացու և պատրաստի սաւաններ։

Ճաշակաւոր և ընտիր ձեռնափայտեր։

Թարմ շոկոլատ՝ կակաօ, Էյնէմի պէչէնիներ և Անգլիական բիսկւիթներ, թարմ քօնսերվներ, բազմատեսակ Սարդին, Թոն, սոմոն մաքրօ, արկղների մէջ խոզի միս և այլն։

Կօնեակ, ռոմ, կարմիր, սպիտակ և քաղցր գինիներ, շամպանիա, բազմատեսակ լէքեօրներ, իսկական վօդկա-Սմիռնովի, խինեայա վօդկա, զուբրօվկա, Անգլիական օղիներ, սիթրոնադ և օրանժատ. Թարմ իսկական Ջիւթաիւղ։ Ռուսական կարմիր պանիրներ։

Ռուսական, Տաճկական և Անգլեական պապիրոսներ։

Սպասւում է մեծ քանակութեամբ կանացի, տղամարդկանց և երեխաների կօշիկներ, կանացի և տղամարդկանց ճաշակաւոր կաստիւմացուներ, Ռուսական և Անգլիական ամեն տեսակի մուրաբաներ և կօնֆէտներ, կալպաներ, ռուսական յայտնի Ֆիրմաներից պապիրոսներ, լիմօնի, նարինջի, նաան ջրեր և այլն։

Մեր մշտական յաճախորդներին տրւում է 5% զեղչ։

ԽՕՍՔԸ ԵՒ ՀԵՐԹԸ ԹԱՒՐԻԶԻՆՆ Է

—

Երկու շաբաթ ևս... և ահա վրայ կհասնի ԱՐԱՄԵԱՆ դպրոցի յոբելեանի օրը։

Թաւրիզի հայ հասարակութեան կրթականկեանքի տարեգրութիւնների մէջ դա մի եզակի և պատմական օր է։

Վեց տասնեակ տարիներ, այսպիսի մի խաւար երկրում և այն էլ այնքան փոքրաթիւ մի հայ համայնքով դպրոց պահել ու տօնել նրա գոյութեան 60-ամեայ յոբելեանը, դա իրօք որ Թաւրիզեցու համար պատուի և պարծանքի հարց է։

Եւ, ահա, իրաւամբ այս կողմից պարծենալու հիմունքներ ունեցող Թաւրիզեցու առաջ այսօր ներկայանում է մի նոր խնդիր.—

Ի՞նչով և ի՞նչպէս ընդառաջել սեպհական լուսատու հիմնարկութեան 60-ամեայ յոբելեանին և յաւերժացնել այդ։

—Ում շատ է տրուել, նրանից էլ շատ կպահանջուի—աւետարանական խօսքը ծանօթ է անշուշտ ամենքին։

Արամեան դպրոցից շատ օգտուել է միայն Թաւրիզեցին, կամ՝ Արամեան դպրոցը շատ է տուել Թաւրիզեցուն, ուստի և Թաւրիզեցուց ևս էլ պահանջելու իրաւունք ունի նա։

Շատ օգտուողը, մեծապէս երախտաւորուածը ամեն տեսակէտով էլ պարտաւորուած է երախտահատոյց և անպայման պարտաճանաչ լինել։

Այդպէս էլ պէտք մտածէ և դատէ Թաւրիզեցի հայը և փութայ ապահովել իւր յոբելեար անապահով դպրոցը։

Յոբելենական յանձնախումբը իրաւ է իւր կոչերով դիմել է և ընդհանուր հայ ժողովրդին, դրսի կամ հեռաւոր հայ բարերարներին և այլն, սակայն արդէն յայտնի պատճառներով նա մեծ օժանդակութիւն և պատկառելի նուիրատւութիւն է սպասում Թաւրիզեցուց։

Դրսեցիներն էլ, անշուշտ, կը մտածեն և կնայեն թէ ի՞նչ կանի, ի՞նչ կտայ ինքը Թաւրիզեցին իւր իսկ դպրոցի համար, որից 60 տարիներից ի վեր օգտուել է։

Այլապէս ասած՝ խօսքը և հերթը Թաւրիզեցունն է։ Թող նա ար տայայտուի յապահովութիւն իւր անդրանիկ դպրոցի միանգամայն առատաձեռնօրէն և յօժարակամօրէն։ Թող գիտակից, ազգային դպրոցների մատակարարած առողջ ոգին և ուսումը գընահատողը փութայ իր լուման տալ ինքնաբերաբար, առանց մինչև անգամ յանձնաժողովի դիմումին։

Թող Արամեան դպրոցի իւրաքանչիւր սան, լինի նա Թաւրիզում կամ հեռաւոր հորիզոններում, հարց տայ իրան «ի՞նչ պարտաւոր է անել ինքը իւր ծնող դպրոցի այս պատկառելի յոբելեանին», ու թող անի և չխուսափի իւր ներքին մարդ... ազնիւ թելադրանքներից.

Սոյն տողերում մենք կուզէինք հարց տալ յատկապէս դպրոցի նախկին և ներկայ սանուհիներին։

—Դուք ի՞նչ էք մտածում, համեստափայլ տիկիններ և օրիորդներ, դուք հարազատ սանուհիներ յոբելեար դպրոցի։

Որքան յաջողութիւններ են կախուած ձեր ասպարէզ գալուց։ Ներկայ դէպքում ձեր գործօն դերով հրապարակ գալը մի խթան ու գրգիռ կլինէր և մեր պարոնների համար, որոնցից ոմանք, թերևս, կուզենային խուսափել իրենց նիւթականը զոհաբերելու պարտականութիւնից։

Արդ, դուք ևս գործի դիմեցէք, յարգելի սանուհիներ. ձեզնից ևս մի հանգանակիչ մարմին կազմելով, վիճակախաղի համար արժէքաւոր նուէրներ հաւաքելով, չքաւոր աշակերտուհիների համար անձեռնմխելի ֆօնդ կազմելով և այլն։

Առ հասարակ, յոբելենական այս մօտալուտ շաբաթներում, դպրոցի ապահովութեան հարցում, Թաւրիզեցին պէտք ցոյց տայ, որ նա կանգնած է իւր պարտքի գիտակցութեան բարձրութեան վրայ։

Անցած գնացած 60 տարիների միջից դպրոցի բարեյիշատակ հիմնադրի հոգին արդէն նայում է իւր ձեռնասուններին և, իւր սիրուած ժողովրդին, թէ որքան արժանապէս նրքա գիտեն ասել իրենց խօսքը և կորզ.. Անապահովութեան ճանկերից Աստրպատականի անդրանիկ և բազմօգուտ լուսոյ համեստ տաճարը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԴԻՐՔԸ

—

Այն քաոսը, որ այս րոպէիս տիրում է Արևելեան Խնդրի շուրջը, մթութեան մէջ է պահում եւրոպական պետութիւնների ներկայ վերաբերութիւնն ու դիրքը մասնաւորապէս Հայկական Հարցի նկատմամբ։ Ժամանակ առ ժամանակ միայն մէկ աղօտ լոյս դուրս է ցայտում քաղաքական այս կամ այն անկիւնից և և անորոշ կերպով սփռւում թիւրքահայ ժողովրդի բախտի վրայ։ Դա բաւական չէ որ և է պարզ եզրակացութեան յանգելու համար։ Կան, սակայն, քաղաքական եթէ կարելի է այսպէս ասել, համակրանքների նշոյլներ։ Թըւում է թէ Եռեակ Համաձայնութիւնը նկատումներ ունի Հայկական Հարցն իր ժամին մէջտեղ դրուած տեսնելու։ Թւում է, թէ այդ հարցը ներկայ պարագաներում ընդունում է նրա աչքին որոշ նշանակութիւն իբրև քաղաքական մի զէնք Թիւրքիայի դէմ, մի զէնք, որ նրանք ուզում են դամոկլեան սրի պէս կախուած ներկայաց-

նել օսմանեան պետութեան գլխին և այդպիսով հարկադրել նրան գիջողութիւնների ուղին ընտրել իր բանակցութիւններում բալկանեան տէրութիւնների հետ։ Թւում է, թէ, միւս կողմից, եթէ քաղաքական դրութիւնն աւելի բարդուէ և մթնոլորտն աւելի խտանայ, Արևելեան Խնդիրը կընդունէ իր ամբողջական ծաւալը, այսինքը կդառնայ ոչ միայն եւրոպական Թիւրքիայի ճակատագրի խնդիր, այլ համօսմանեան խնդիր։ Այդ դէպքում պարզ է, որ Հայկական Հարցը կոչուած է ունենալու իր բաժինն ու դիրքը եւրոպական պետութիւնների արէօպագի առաջ։

Եւրոպական մամուլի մեծագոյն մասը, մանաւորապէս Անգլիայում, Ֆրանսիայում և Ռուսաստանում, չէ գլանում ի հարկին երևան բերելու Հայկական հարցի գոյութիւնը և նրա հերթական նշանակութիւնը։ Դա կարող է լինել գուցէ միմիայն փայտէ սուր, որպիսին խաղացնում են դերասանները թատրօնական բեմի վրայ։ Եւ այդ փայտէ սուրն իր արծաթաթուղթ փայլով գուցէ առ ժամանակ շողշողայ դիպլօմատիայի փոփոխական արևի ճառագայթներից։ Պարզ է սակայն, որ զգացւում է Եռեակ Համաձայնութեան դիպլօմատիայի մթութեան մէջ մի խուլ տէնդէնցիա.— ներկայ րոպէիս հայ ժողովրդին տեսնել արթուն, անհանգիստ, պահանջող, նոյն իսկ խլրտման մէջ։ Դա կը հանդիսանար մի նոր ֆակտոր օսմանեան պետութեան դէմ, մի նոր ֆակտոր Թիւրքահայ ժողովրդի ինքնագիտակցութեան, ֆակտոր ի Թիւս արդէն այլ պայմանների —հայ յեղափոխականների անցեալ շարժումների և հայկական սարսափների։ Եւ, ուրեմն, այն րոպէին, երբ թերևս առաջանան Թիւրքիայի շուրջն աւելի բարդ պայմաններ, Եռեակ Համաձայնութիւը փորձէ, բնականաբար, իր ներքին քաղաքական շահէրի համար, առաջ դցել սեփական դիտումների պահանջներն օսմանեան պետութիւնից։ Ճիշտ է, այդպիսի կընճռոտ հանգամանքների զուգադիպութիւնից և ընդհարումներից կարող է գուցէ նպաստաւոր [illegible] գալ Հայկական Հարցի համար։ Բայց որքան կարող են նաև ահաւոր լինել իրենց հետևանքներով այդ դիպլօմատական խաղերը, եթէ Հայկական Հարցի լուծումը, այդ բոլորից յետոյ, մնայ անկախ . . .

Տարակոյս չըկայ, որ Եռեակ Համաձայնութիւնն ունի ներքին դիտումներ Հայկական Հարցի նկատմամբ։ Թէ որոնք են այդ դիտումները՝ որոշել դժուար է, քանի որ նրանք գաղտնի են։ Անկասկած, այդ դիտումները հաստատուած են իր, Եռեակ Համաձայն., արևելեան շահերի վրայ։ Նախ խնդիրը նրանումն է, ուրեմն թէ, որքան ներկայումս այդ շահերը համապատասխան են Թիւրքահայ ժողովրդի ազատագրութեան պահանջին։ Ապա, այդ շահերի գործադրութիւնն ու պսակումը կարող է ստանալ այն ձևը և այն միտքը, որպիսին կթելադրէ քաղաքական մի որոշ րոպէ։ Բայց և այդ րոպէն կարող է թերևս բոլորովին չը համաձայնեցնել Թիւրքահայ ազատագրութեան պահանջը Եռակի շահերի հետ, հետևաբար այդ դէպքում կառուժէ առաջինը յօգուտ երկրորդի, այսինքն Հայկական Դատի լուծումը կըստանայ այնպիսի մի եղանակ, որ հակառակ կյայտնուէ հայոց շահերին։ Դա մի կողմից։ Միւս կողմից, կարող են առաջանալ գուցէ այնպիսի քաղաքական նոր պայմաններ, որոնց միջոցին Եռեակ Համաձայնութեան արևելեան քաղաքականութեան համար ձեռնտու չի համարուիլ Հայկական Հարցի բացումն իսկ և, նորից դարձնելով նրան Թղթէ կտոր, կշպրտէ դիպլօմատիայի անյատակ զամբիւղը։

Անհուր խնդիրներ...

Այսպէս, եւրոպական քաղաքականութեան քաօսական դրութիւնն իր անթափանց քօղն այս րոպէիս տարածել է նաև Հայկական հարցի վրայ։ Ինքը լինելով անորոշ, այժմ անորոշ է նաև այն դիրքը, որ նա կունենայ դէպի այդ հարցը։ Կան, ինչպէս ասացինք, քաղաքական համակրանքներ, բայց և չկայ նշոյլ քաղաքական գործնական միջամտութեան։ Հէնց այդ միջամտութեան առաջն առնելու համար է արդէն, որ օսմանեան կառավարութիւնն այսօր շտապում է Թիւրքական խաբեբայութեան ձևակերպութիւններով ինչ որ մասնախումբ իբր թէ կազմել հայկական գաւառներում ,,րէֆօրմներ'' մտցնելու։ Հին խորամանկ կատակերգութիւն, սակայն, որ միայն առաջացնում է դառն քմծիծաղ։ Դարերից իվեր Թիւրքիան եղել է լոկ վայրենի բռնի զօրութիւն և քանի կենդանի է կմնայ միշտ նոյնը։

Ահա Հայկական դատի այսօրուայ րոպէական դրութիւնը Եւրոպայում։ Ընդհանուր քաօսում նա խարխափում է տակաւին և չէ տրուած նրան ոչ մի գոյն ոչ մի կերպարանք և ոչ մէկ ուղի։ Եթէ կայ՝ այդ քաօսում մի բան տեսանելի, դա այն է, որ այսօր Հայկական հարցը նորից երևան է եկել, իր հին վէրքերը բացած համայն աշխարհի առաջ և արիւնլուայ ուրուականի պէս դառն կշտամբանքը և յանդուգն խօսքը շրթներին՝ պահանջում է հայ ժողովրդի ազատ գոյութեան իրաւունքն ազատ ժողովրդների արևի տակ։

Այդ դիրքն ինքն ըստ ինքեան մեծախորհուրդ է և յուսադրական։ Ապա ուրեմն մեզնից է կախուած ներկայ քաղաքական րոպէի իմաստի թելադրութեամբ որոշ՝ել մեր այսօրուան անմիջական անելիքը և թափել ամեն ջանք ամրապնդելու այդ դիրքը և նրա խորհուրդն ու յոյսը դարձնել իրականութիւն։

29 Դեկտ. 1912 ԱԿՆ- ԵԱՆՑ

«ՀՆՉԱԿ» 1913 Թ. № 1

ԲԱԼԿԱՆՆԵՐՈՒՄ

—

Եւրոպան կանգնեցնելով Բալկանեան դաշնակից պետութիւններիր յաղթական արշաւանքը, կռուող կողմերի համար հարթեց ճանապարհ դէպի Լօնդօնի կօնֆերանսը, որի համար Անգլիական կառավարութիւնը յատկա-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ [1]

(Казимiръ Тетмайеръ)

—

Երիտասարդը արձակեց ծխի մի քուլա և ասաց.

—Դու սիրում ես նայել արեգակի վրայ։

—Ցերեկը ես նրան հազիւ եմ տեսնում, պատասխանեց աղջիկը։

—Իսկ երեկոյեան։

Դարձեալ ցինիկ ժպիտը փայլեց նրա դէմքին։

Խէ, խէ, երեկոյեան մասին ես կարող եմ խօսել, բայց ոչ այն, ինչ որ սովորաբար ասում ու պատմում են։

—Իսկ ամուսնանալ չէի՞ր ցանկանայ։

—Ամուսնանա՜լ, երբ ևիցէ կամուսնանամ, բայց առայժմ չպէտքէ ըշտապել. ես դեռ պէտք է վայելեմ կեանքը քանի երիտասարդ եմ։ Երբեմն հաւաքում ենք մի քանի րուբլի գնում ենք «տուն» փէյերի մօտ, այնտեղ մենք պարում ենք, խմում և երգում և երբեմն էլ պատահում է, որ առանց գրօշի վերադառնում ենք տուն։ Երիտասարդները կողոպտում են մեզ։

—Իսկ դուք՝ համակերպւում էք դրան։

—Մենք էլ նրանց յաճախ կողոպտում ենք։

—Ով ճարպիկ է նա կշահի, այդպէս։

—Այո, դուք լաւ ասացիք, մեզ էլ երբեմն յաջողում է թալանել, մանաւանդ երբ յաճախորդը ուրախ է և ոչինչ չէ յիշում։

—Ասա, ինչ է քո անունը։

—Իւզեա։

Երիտասարդ նեփոյէն քնքշութեամբ բռնեց աղջկայ ձեռքը և ասաց.

—Դու՝ մի՛ բարկանայ ինձ վրայ, իմ Իւզիա դու միայն 16 տարեկան ես և հարբում ես, ծախում քո մարմինը և գողանում...։

Աղջիկը կարմրեց վիրաւորանքից։

—Ինչո՞ւ դու ինձ գող ես անուանում, մենք բոլորս էլ այսպէս ենք։

Նա ցանկացաւ վեր կենալ կռճից, բայց երիտասարդը քնքշութեամբ պահեց նրան։

—Մի բարկանար ինձ վրայ, Իւզեա. դու 16 տարեկան ես, իսկ քո քոյրը 14 և դուք երկուսդ էլ զբաղւում էք «այդ գործով», ասա ինչո՞ւ այդ այդպէս է։

—Ո՞րտեղից գիտենամ ես...։

—Բայց և այնպէս ասա ինչո՞ւ։

Աղջիկը անթարթ աչքերով նայեց երիտասարդի վրայ։

— Չգիտեմ, պատասխանեց նա կըրկին

—Նարի՞նջ է ախպում ձեզ արդեօք։

—Այո կարիքից ստիպուած, ասաց աղջիկը. և դուք այդ այդպէս սառնասրտութեամբ ասացիք, դուք ինձ չէ՞ք ուզում վիրաւորել, այնպէս չէ՞։

Երիտասարդ նէֆոյէն նայեց նըրայ վրայ, արցունքներ փայլեցին նրա աչքերում և նա կռացաւ ու համբուրեց աղջկայ ձեռքը։

—Այդ ինչ էք անում, ասաց նա վեր թռչելով կռճղի վրայից։

Իսկ երիտասարդը սայթաքեց կռճղից, ծունկ չոքեց նրա առաջ և սկսեց համբուրել նրա ոտները։

—Ի՞նչէ, դուք խելագարուեցի՞ք. բացականչեց աղջիկը, դուք... համբուրումէք իմ ոտները։

—Այո... ես... համբուրում եմ... քո ոտները, ասաց երիտասարդը բարձրանալով և կրկին նստելով իր տեղը.

—Ի՞նչ էիք ուզում դուք ինձանից հարցրեց Իւզեան, վախեցած, հանգիստ ձայնով։

—Ես ցանկանում էի քեզնից ներողութիւն խնդրել պատասխանեց երիտասարդը։

—Ինչո՞ւ, ինչի՞ համար ներել ձեզ։

—Իմ հօր և մեր բոլորի յանցանքի համար, աւելացրեց նա բարձրացնելով իր ձայնը։

—Բայց դուք համբուրում էիք իմ ոտները, կրկնում էր աղջիկը, դուք, այդպէս հարուստ ու գեղեցիկ պարոն, ասացէք միայն խնդրում եմ չվիրաւորուէք ձեր խելքը տեղն է...։

—Այո կարծես մի քիչ տեղը չէ պատասխանեց երիտասարդը։

—Այդպէս ուրեմն, բացականչեց Իւզեան մի կողմ նետուելով, պատրաստ ամեն րոպէ փախչելու։

—Մի՛ վախենար ինձանից, ասաց նրան նէֆոյէն, մի՛ վախենար, ես խելագար չեմ, ես գիտակցում եմ ինչ եմ անում, այո, ես միայն այժմ եմ սկսում հասկանալ, ոգևորուած աւելացրեց նա ու շարունակեց։ Դու, գիտես որ ահա այն պալատում, որ հայրս վերջերս գնեց Սիլեզիայում կան 40 վարժեցրած ընտիր ձիաներ, որոնք ինչպէս ասաց ինձ ախոռների կառավարիչը, արժեն 100,000 մարկ։

—Մարկ՞, ինչ բան է այդ մարկան, մ՞ն որ նամակների վրայ են կպցնում։

—Ոչ դրանք փողեր են և 100,000 մարկը հաւասար է մեր 47000 րուբլուն

—Այդքան արժեն ձիե՞րը, ուրեմն աշխարհի բոլոր ձիերը ձերն են։

—Ոչ, դրանք միայն մեր ախոռումն են, Գրաբենբերգում, պէտք է ասեմ նաև որ ես չհաշուեցի նաև այն ձիաները, որոնք 5000 րուբլի արժեն։

—Օ՜յ, օ՜յ, օ՜յ, և այդ բոլորը ձե՞զ պէտք է պատկանի։

—Այո, չէ որ ես հօրս միակ ժառանգն եմ։

—Դուք անհաւատալի հարուստ կըլինէք, ասացէք, իսկ դուք քանի՞ տարեկան էք։

—Տասնեօթը։

—Ափսոս որ դուք դեռ երկար պիտի սպասէք ձեր հարստութեան։

—Բայց ես հէնց այժմ էլ անչափ հարուստ եմ։ Սովորում եմ Բեռլինում գիմնազիայում, այնտեղ ես ունիմ դաստիարակ, սպասաւոր լակէյներ, խոհարար իր աշակերտով և երկու ախոռապաններ։ Հէնց այդ պատճառով էլ ինձ այնտեղ անուանում են «Հարուստ ֆէոցի բամբակէ իշխան։

Աղջիկը քարացաւ իր տեղում և ապշած նայում էր նրան։

—Ես ծախսում եմ այնքան, որքան ցանկանում եմ։ Իմ հայրն այդպէս էլ ասել է դաստիարակիս. Թող ֆիլիպը ցրէ փողերը աջ ու ձախ միայն այդ դէպքում երկինքը իւր դռները կբանայ մեր առաջ։

(Շարունակելի)

Ա.

ԵՐԿՈՒ ԴԵՐՎԻՇ *)

(Էտիւդ)

-Եմ հաակ*) – բացականչեց դեր-

[1]) Տես ,,Միտք'' 1913 Թ. № 1

*) Այս էտիւդը առաջին անգամ տպուել է ,,Հորիզոնում'' սակայն հակառակ հեղինակի ցանկութեան անյաջող կրճատումներով։ Այժմ «Մտքում» տպւում է ամբողջութեամբ։ Ծ. Խ.

ցրել էր Սենթ Ջէյմսի պալատը։

Սըր Էդուարդ Գրէյը դեկտ. 4/17-ին բանալով հաշտութեան լիազօրների ժողովը՝ ցանկութիւն և յոյս յայտնեց որ գործը կվերջանայ խաղաղութեամբ։

Տաճիկները, որ ամեն ինչ կորցրել էին պատերազմում մտածում, էին շահել բանակցութիւնների ընթացքում։ Եւ նպատակի հասնելու համար նոքա ընտրել էին «բաժանեա գի տիրեսցես» դիվիզը։

Այդ դիտաւորութեամբ նախ նըրանք փորձեցին պառակտել կամ թուլացնել դաշնակիցներին, ասելով որ նոքա ժողովի չեն նստի յոյն լիազօրների հետ, քանի որ նոքա զինադադարի թուղթը չեն ստորագրել և այժմ էլ ներկայանում են իբր կռւող կողմ։

Սակայն յաղթական դաշնակիցների լիազօրների անայլայլ և վճռական խօսքերը ստիպեցին տաճիկ լիազօրներին իսկոյն յետ կենալ այդ առաջարկից։

Այդ հարցում եւ պարտուելով՝ նոքա այլ առիթ ստեղծեցին։ Փորձեցին ժամանակ շահել ասիական թուրքական խորամանկութեամբ, այն է ձըգձգումների քաղաքականութեամբ։

Դաշնակիցների լիազօրների իւրաքանչիւր մի պահանջին տաճիկ լիազօները պատասխանում էին, որ այդ հարցի համար իրենք լիազօրուած չեն, սպասում են հրահանգի, սուրհանդակի և այլն։

Դաշնակիցները լուրջ դիտողութիւնները այդ ձգձգումներին էլ վերջ տուին, մինչև որ հարցը հասաւ Ադրիանապօլսի և կղզիների յանձնման։ Այն նոյն ձգձգումները, contre առաջարկներ, Ալբանիոյ ինքնավարութեան, Մակեդոնիայի ուշացած ռէֆօրմները... Դաշնակիցները խուսափող Տաճիկների սպառնացին պատերազմով։

Դեսպանների կօնֆերանսն եւս իբր կողմից հասկացրեց տաճիկներին զիջող լինել և ապա մեծ տէրութեանց կողմից մշակուեց մի նօտա Բ. դրան յանձնելու։

Մինչև այդ՝ մինչդեռ բալկանեան լիազօրները վճռականապէս յայտարարում են, որ իրենց պահանջից ոչինչ յետ չեն վերցնի, տաճիկ լիազօրներն էլ առարկում են որ այլևս այդքան չեմ զիջի և խզում են բանակցութիւնները։

Քառեակ դաշնակիցների լիազօրները Լօնդօնը թողնելիս յայտարարել են, որ նրանք կընդունեն հաշտութիւնը միայն առաջին գնաւլի սուլոցից առաջ։

Եւ այժմ արդէն սուլում են գնդակները, որովհետև Յունուար 10-ին Էնվէր Բէյի և Իթթիհադականների Պօլսում արածյեղաշրջումը, Նազմ փաշայի սպանելը, գործը հասցրեց պատերազմի։ Եւ մօտիկ ապագան ցոյց կտայ, թէ ով կլինի յաղթողը վերջնականապէս։

Վերսկսված պատերազմը

—

(Պետերբուրգ հեռ. Գործ)։

24 յունվարի

Սօֆիա.—Գեներալ Սավօվը հըրատարակեց հետևեալ հրամանը յունուն զօրքի. «Պարզվեց, որ թիւրքերը սխալվեցին. մեզ նոյնպէս ժամանակ, էր հարկաւոր, որպէսզի կարող լինէինք այս տեղ բերել մակեդօնական զօրքերը, կազմակերպէինք նորից մեծաթիւ զօրաբանակ, հնարաւորութիւն տայինք զօրքին հանգստանալ և վ՚ըջապէս հաւաքէինք ուտելիք և ռազմամթերքի պաշար։ Այժմ, երբ մենք միանգամայն պատրաստ ենք, աւելի պատրաստ, քան թէ պատերազմից առաջ, և քան թէ այն ժամանակ, երբ թիւրք լիազօրները Լօնդօնում հրաժարվեցին մեզ տալ մեզ հասանելիք սահմանները,-- մեզ նորից հարկաւոր է ջարդել հնիհև ժողովված ու անվարժ, խառնիճաղանճ խմբերը և կռւի դաշտում թելադրել հաշտութեան պայմանները։ Թոյլատրելի է արդեօք, որպէսզի թշնամին տիրանայ այն հողին, որ ներկուած է ձեր պանծալի ընկերների արիւնով։ Յիշեցէք, որ Լօզենգրադում, Կօչանում։ Բունար-Հիսարում, Լիւլէ-Բուրգասում, Չաթալջայում և Օդրինում ընկած մարտիկների հոգին ձեզ է նայում վերին բարձրութիւնից։ Կը թողնէ՞ն, արդեօք, մեր հայրերը, մայրերը, կանայք և երեխաները, որպէսզի մենք տուն վերդառնանք առանց մեր հակառակորդին ծովի այն կողմը դուրս քշելու։ Նրանք իրաւունք կ՚ունենան ասելու մեզ՝ այստեղ ձեր տեղը չէ.--Այսպէս, առա՜ջ Ամենաբարձրեալի ողորմութեամբ, ու զէնքը ձեռքիդ դէպի նոր էլ աւելի սրբազան գործի»...

—

Թիւրքական գալիպօլական զօրքը յունվարի 23-ին ջարդվեց բօլգարներից, հավաք-սուի մօտերը և նահանջեց դէպի Բուլայրու, հալածվելով յաղթողներից։ Այդ յաղթութեան պատճառով Մարմարա ծովի բովանդակ ափը՝ մինչև Բուլայրու ընկաւ բօլգարների ձեռքը։

Վէնիզէլօսը տեսակցեց Դէշօվի հետ, յետոյ ընդունվեց թագաւորից։ Երեկոյեան Վէնիզէլօսը մեկնում է Սալօնիկ։

«Մշակ» № 19

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵ.

—

Ջիկմէջիդ քաղաք (Սիր-Դարիոյ շրջան)

Նախորդ յօդուածումս *] մոռացայ յիշել, որ Սամարից տեղս գալու համար անցնում ենք և Օրէնբուրգ քաղաքով, որ յայտնի է ցորենի, բրդի և իւղի առևտրով։ Մեծ վաճառաշահ քաղաք է, այս շրջանից ոչխարի և ուղտի բրդի մեծ մասը այնտեղ է հաւաքւում։ Այս կողմերում, բացի խաշնարածութիւնից, քոչւոր ժողովրդի եկամուտի աղբիւրներից մէկն է ուղտ և ձի պահելը։ Այս տարի **) ուղտը շատ սժան է, կարծեմ, եթէ չեմ սխալւում, Պարսկաստանից և Երևանից գալիս են այս կողմերը և ուղտ են առնում։ Միջակ ուղտն սա-

*) Ձեռքի տակ չունենք

**) Յօդուածն ստացել ենք 1912-ի վերջերը ։ Ծ. Խ,

վիշը ու ներս մտաւ առևտրական այն գրասենեակը, ուր ծառայում էի ես 19... թուականներին՝ Պարսկաստանի մարդաշատ քաղաքներից մէկում։

-Եա՜ հաակ.—կրկնեց նա նորից ու չոքեց վառարանի մօտ, գորգի վրայ, մեկնելով իր սառած ձեռքերը դէպի տաք վառարանը։ Ես բարձրացայ տեղիցս, մօտեցայ դէրվիշին հանելով ծխախոտի տուփը մեկնեցի նրան՝ տալով մի ծխախոտ ու նստեցի վառարանի մօտ գտնուող աթոռի վրայ։

Պարապ ժամերին, ես առհասարակ սիրում էի խօսել այդ դէրվիշների հետ, ահա այս անգամ էլ սկսեցի հարց ու փորձ անել ու, հարցրի։

—Ասա ինձ, խնդրեմ, դէրվիշբաբա, ինչըն է քո պաշտածը, ինչն է այս աշխարհում քեզ համար ամենաթանկը բանը։

—Հաա՛կը, բացականչեց դէրվիշը։

Արդարութիւն, դա էր դէրվիշի պաշտածը, նրա լոզունգը, դրան էր երկրպագում, դա էր նրա սրբութիւնը և ամեն ինչը...

—Արդարութի՛ւն, կրկնեցի ես։ Ես նոյնպէս, և շատերն առհասարակ, պաշտում ենք արդարութիւնը և պարտաւոր ենք պաշտել ու հետևել նրան։

—Այո, ճշմարիտ է, ասաց դէրվիշը, դու էլ, ես էլ, ուրիշ հազարաւոր մարդիկ պաշտում ենք արդարութիւնը և չարաչափւում ենք արդարութիւնից. բայց իւրաքանչիւր անհատ իւր տեսակէտով է հասկանում արդարութիւնը։ Իսկ թէ ով է դրանցից արդարացին, դա դեռ հարց է։

—Իսկ ինչումն է կայանում տարբերութիւնը իմ և քո պաշտած արդարութեան մէջ. հարցրի ես։ Այն, որ քեզ համար արդարացի է, ինձ համար միանգամայն անարդարացի, պատասխանեց նա։

—Անձ քեզ մի հարց։ Այն ժամանակ երբ դեռ մարդկութիւնը գաղափար չունէր ոչ գիտութեան և ոչ էլ կուլտուրայի մասին, այլ ապրում էր վայրենու պէս, այդ ժամանակ աշխարհ եկան երկու հանճար, երկու յայտնի մարդիկ։ Դրանցից մէկը մտածեց ուգտաւ Ալկոհոլը, իսկ միւսը՝ փողը-դրամը. հիմա, ասա ինձ խնդրեմ, այդ երկու հանճարներից որի՞ն ես դու աւելի բարձր դասում և որի՞ն աւելի համակրում, հարցրեց դէվիշը։—

—Եւ ոչ մէկին, պատասխանեցի ես կարճատև լռութիւնից յետոյ։

Դա միայն խօսքով. իսկ գործո՞վ ասաց դերվիշը ժպտալով, ու ակնարկ ձգելով դէպի միւս սենեակը, ուր մեր երկու ծառայողները նստած փող էին համարում, նա բարձրացաւ տեղից, վերցրեց սեղանի վրայ իրեն հասանելիք դրամը, միաս բարև ասաց ու դուրս գնաց։ Դռնից դուրս գալու ժամանակ նա նորից երկար ու բարձր ձայնով կանչեց —Եա՜ հաա՜կ...ու հեռացաւ։

II

Անցել էր մի քանի օր. ես նստել էի վառարանի մօտ մենակ ու խորասուզուել մտքերիս մէջ. երբ յանկարծ նորից լսեցի պատուհանիս տակ, —եա՛ հաա՛կ խօսքը։ Նայեցի, նոյն դէրվիշն էր։ Նա մօտեցաւ դռանը, բաց արեց ու ներս մտաւ ինձ մօտ, սովորական ձևով բարևեց ու չոքեց վառարանի մօտ։ Ես տուի նրան մի ծխախոտ ու սկսեցի սովորական հարց ու փորձը Բայց այս անգամ, դէրվիշին երկար պահելու համար, գիմեցի ծառային, որ նրան մի բաժակ թէյ տայ։ Նա խմում էր թէյը. մենք խօսում էինք խօսակցութեան ժամանակ, ի միջի այլոց ես հարցրի նրան, Ասա, խընդրեմ, դէրվիշ բաբա, ինչու դու չես ամուսնացել, մի՞թէ դու կանանց չես սիրում։ Դերվիշը ցած դրեց թէյի դատարկ բաժակը, բարձրացրեց գլուխը ու Պարսկերէն լեզուով (մի բանաստեղծութեամբ) պատասխանեց—

Թէպէտ սիրում եմ սիրուն սոխակին,
Եւ աշուղ եմ ես նրա երգերին,
Բայց ոչ սենեակում, փակւած վանդակում
Երբ ախ է քաշում, ու միշտ ողբ երգում։
Սիրում եմ նորան ազատ անտառում
Վաղ առաւօտեան կանաչ պարտիզում,
Բնութեան ծոցում ազատ թռչելիս,
Ծլվլուն ձայնով քաղցր երգելիս։
Սիրում եմ այո, սիրում եմ կանանց
Բայց ոչ թէ նրանց սենեակում փակւած
Շինծու օրէնքի շղթայով կապել,
Եւ այդ կապանքում մինչև մահ տանջել։
Օ՜, ես սիրում եմ Շիրազի հուրին.
Զքնաղ գեղեցիկ այն արարուհին,
Կիսամերկ կանգնած սարի գագաթին
Անուշ երգելիս քաղցր Կեաջարին։
Ահա քեզի սէր, երբ որ այդ հուրիք,
Ազատ կըխաղան խիտ անտառներում.
Բոլորն ինձ կպատկանեն իսկ ես բոլորին,
Այն ժամ կհասնեմ ես նիրվանային։ **)

Աւարտեց դէրվիշը, բարձրացաւ տեղից, միաս բարով ասաց ու դուրս գնաց սենեակից՝ բացականչելով-եա՜ հաա՜կ...։—

III

Անցել էր բաւական ժամանակ այն օրից, երբ վերջին անգամ դէրվիշը հեռացաւ և դեռևս չէր վերադարձել։ Գարուն էր, ես նստած էի նոյն գրասենեակում պարապում էի, դուրսը խոնաւ էր. երկնքից մեղմ ու հանդարտ մաղում էր բարակ անձրևը։ Յանկարծ լսեցի ներս մտնող դէրվիշի բացականչութիւնը-եա ֆանի։ (Ամէն ոչնչութիւն)։ Ես բարձրացրի գլուխս, նայեցի, դա մի ուրիշ դէրվիշ էր, որին ես միայն մի անգամ էի տեսել։ Նա սևացած դէմքով ու ծամածռով և հնամաշ կիսամերկ մի զգեստ էր, նրա մարմնի մի մասը ծածկւած էր սև այծի մորթով, սև ու ու գզգզած մազերով. նրա աչքերը խոր մտածող և թափանցող էին. տարիքն անորոշ։ Այդ դէրվիշը, տգեղիկ էր և գլխաբաց. ձեռքին ունէր բռնած մի հաստ ու փշոտ գաւազան՝ ներս մտաւ ու չոքեց սեղանի մօտ. —եա՜ ֆանի. կրկնեց նա նորից դիտելով շուրջը և ինձ։

Ֆանի—Ոչնչութիւն։ Դա էր նրա պաշտածը, նորա լոզունգը ու ,,Աստուածը''։

--Ի՞նչ նորութիւն կպատմես ինձ դերվիշ, հարցրի ես նրան.-բոլոր նորութիւնները հների կրկնութիւններ են, ասաց նա։

—Զգիտե՞ս արդեօք, ո՞րտեղ է իմ ծանօթ դէրվիշ հաա՛կը, հարցրի ես.

Ինչպէս չէ, գիտեմ, պատասխանեց դերվիշը։ Նա զոհ գնաց իր ընտրած արդարութեանը և հասաւ իւր ցանկացած նպատակին...

Ի՞նչպէս, հարցրի ես։

—Այո, ձմեռն այստեղից դէպի Մ... գնալիս, ճանապարհին քաղցած գայլը պատառոտեց նրան, և նա հասաւ խակական Ներվանային...Օ՜, ոչնչութիւն, ես անցնելիս տեսայ նրա ոսկորների մնացորդները, ասաց դերվիշը, լռեց ու սկսեց ծխել։ Ես մտաբերեցի առաջին դէրվիշին, յիշեցի նրա վերջին այցելութիւնը ու մտաբերելով նրա ասածները սիրոյ և կանանց մասին, հարցրի սրան.- ասա խնդրեմ, դերվիշ դու սիրել ես երբ և իցէ կանանց թէ ոչ։ (Շար). Տիգր. Պօղոսեան

*) Հաակ, Արաբերէն նշանակում է արդարութիւն. ճշմարտութիւն։

Ամէն մի դէրվիշ ունի իւր նշանաբանը, որը և արտասանելով շրջում է փողոցներում Տ. Պ.

**] Նիրվանա—Սանսկրիտական լեզ. նշանակում է հոգեկան - փաչ՞ւլչութիւն, յաւիտենական ճանապարհութիւն. Տ. Պ.

նում են 35-ից 50 րուբլի։

Չիկմէնդը երեք կողմից ընկած է բլուրների մէջ, թէև դիրքը քիչ ցածր է, բայց օդն ու ջուրը շատ առողջարար են։

Քաղաք մտնելու ց առաջ անցընում ենք ,,Բադամ‘‘ անուանուած գետի վրայով, որից քիչ հեռու քաղաքի կողքին՝ շինուած է Սանդանինի գործարանը [զաւօդը], որտեղ խինին (քինաքինա) են պատրաստում։

Քաղաքի ուղիղ մէջտեղից անցընում է մի աղբիւր, որի ջուրը շատ պարզ է և սառն։ Այս աղբիւրի ջրառատութիւնը կարող եմ հասկանալի դարձնել Ձեզ՝ համեմատելով այս Թաւրիզի Կեազրանի ջրի հետ, որից երեք անգամ մեծ է յիշածս աղբիւրը։

Այս ջուրը բաժանում է քաղաքի հին և նոր մասերը իրարից։ Ջուրը հոսում է արևելքից արևմուտք։

Դեռ այդ աղբիւրին չհասած, ճանապարհի աջ կողմում տեսնում ենք մի բարձր բլրակ, որ հին ժամանակ ծառայել է իբրև բերդ։ Այդ բլրի վրայ են գտնւում զինուորական հիմնարկութիւնները-կազարման զինանոցը, զինւորական եկեղեցին։ այդ բլրակի վրայ դրուած է մի արձան, ի յիշատակ այն զինւորների, որոնք սպանուել են այս քաղաքն առնելիս։ Արձանի վրայ փորագրուած են հետևեալ խօսքերը. ,,Памяти войновъ павшихъ при взятіи крѣпости Чикмента 22 сентября 1864 года»:

Ռուսաց մասը շինուած է պլանով, շինուած են ուղիղ և լայն փողոցներ, որոնց երկու կողմից էլ անցնում են առուներ և առուների երկու կողմերումն էլ տնկուած են բարդի (Ղալամի-Օֆի) ծառեր։

Սկզբից լաւ տպաւորութիւն է թողնում քաղաքը, որն աւելի նման է այգեստանի կամ ամառանոցների։ Հին քաղաքում ապրում են Սարթեր և Խըրխըզներ։

(Տարունակելի) Արմենակ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նոր-Ջուղայ 8 յունվ.

Մանկական երեկոյթ Նոր-Ջուղայում

—

Յունվար 1-ին Նոր-Ջուղայի ազգային կենտրոնական դպրոցում ուսուցչական խմբի ղեկավարութեամբ տեղի ունեցաւ մանկական երեկոյթ և տօնածառ գրական-երաժշտական բաժիններով։

Երեկոյթն սկսուեց «ով հայոց աստուած» քառաձայն երգով, որ բաւական տպաւորիչ էր։ Ասպա մանկապարտէզի երեխաները արտասանեցին զուարճալի բովանդակութեամբ ոտանաւորներ և երգեցին մանկական երգեր։ Բարձր դասարանների աշակերտաշակերտուհիները արտասանեցին զանազան ոտանաւորներ հայերէն, Անգլերէն, ռուսերէն և պարսկերէն, մէջ ընդ մէջ քառաձայն երգով, որոնցից մի քանիսը ներդաշնակ լինելով ախորժելի տպաւորութիւն էին թողնում։ Երգերի մէջ կային և կրկնութիւններ, որոնցից պէտք խուսափել երեկոյթները հասարակութեան համար հետաքրքիր դարձնելու։

Երեկոյթի չորրորդ մասն էր «Կեղծ բժիշկ» երկու արարուածով թատերախաղը անգլերէն լեզուով, որը կատարեցին 5-րդ դասարանների աշակերտ-աշակերտուհիներ բաւական յաջող, իսկ ստորին ու միջին դասարանի աշակերտ աշակերտուհիները խաղացին «Նախաճաշ» մանկական թատերախաղը, որ անցաւ անյաջող և դանդաղ։

Միջին դասարանների աշակերտուհիները երգելով պարեցին մի քանի հայկական շրջան պարեր, որոնցից յետոյ ցոյց տուեցին կենդանի պատկերներ, որոնք ընդհանրապէս յաջող ու բնական էին։

Միջոցներին նուագում էր ազգ. դպրոցների երաժշտական խումբը։ Կար և բուֆէտ ու վիճակախաղ։

Մի բան որ բացարձակ զզուանք էր յարուցանում ու գանլա տանում մեր երեկոյթների ու ներկայացումների ժամանակ. շատ անգամ չափազանց երկար ծափահարութիւնների անվերջ կրկնուելն է, այդ ցոյց է տալիս որ ժողովուրդը դեռ չի կարողանում զանազանել վատը լաւից։ Իսկ անկարգապահութիւնն էլ հօ որ դէն մեր հին ցաւերից մէկն է։

Հանդիսատես

ԼՈՒՐԵՐ

Թաւրիզ.

«Մտքի»ներկայ և յաջորդ համարներում տպուող «Հասարակական Ողբերգութիւն» վերնագրով բանասիրականը առանձին գրքոյկով տպուելու և ձրի ուղարկուելու է «Մտքի» նախորդ տարուայ բաժանորդներին, որոնք վճարել են տարեկան իրենց լրիւ բաժնեգինը և թերթի 1-2 ամիս ընդհատման պատճառով պակաս համարներ են ստացել ։

Յունվար 31-ին ժամը 5-ին Թաւրիզ ժամանեց Ատրպատականի նոր առաջնորդ բարձ. Ներսէս Վ. Մելիք Թանգեանը։ Ռուսաց հիւպատոսարանը ընդ առաջ էր ուղարկել սեպհական կառք և ընդունող պ. Յ. Վարդանեանին, նաև 4 կօզակներ։ Ֆր. հիւպատոսն ուղարկել էր իր թարգմանին։ Կային մի քանի հայեր ևս։ Ընդառաջողների թւում անհասկանալիօրէն դիստնաս էին կազմում այն «ոլիմպիական» «ուղղափառները», որոնք կղեր ու կղերական տեսնելիս ու լսելիս չգիտեն ուր թագչեն...

Փետրվար. 3-ին, Արամեան դպրոցի սրահում նշանակուած է Ղալաթաղի պատուիրակային ընտրութիւն։ Նորէն յայտնում ենք, որ մինչև բոլորովին նոր պատգամաւորական ընտրութիւններ չայտարարուին, էլի մեր ազգային գործերը կերթան անյաջող։

Արամեան դպրոցի ուսուցիչների փետրվ. 2-ին տալիք ներկայացումը յետաձգուած է յաջորդ գիշերուան-կիրակի-փետրվ. 3-ին։

Մեզ յայտնում են որ Բժշկեան որբերի դրամով Գերմանիայից պատուիրուած և ձիգ ամիսներից ի վեր Բաթումում մնացած տպարանական մեքենաները այս քանի օրերս ստացուած են մաքսում։

Օգտուելով միայն Արամեան դպրոցի 60-ամեայ յոբելեանական տօնակատարութիւնից՝ նորա յանձնաժողովը որոշել էր սկսել հանգանակութեան յապահովութիւն դպրոցի։

Լիլաւայի հոգաբարձութիւնը մի նամակով դիմելով յանձնաժողովին, խնդրել էր միասին սկսէին հանգանակութիւնը Թաւրիզում-իրենք ևս իրենց անապահով դպրոցի համար դրամ պիտի հաւաքէին-իրար չխանգարելու համար և եկամուտը կիսէին։ Յոբելեանական յանձնաժողովը միաձայնմերժեց այդ առաջարկը և տարօրինակ դիմումը։

Մեր գրսի բաժանորդներից ոմանց ներողամտութիւնն ենք խնդրում որ ներկայ թուի № 1-ը նոցա հասցնել չկարողացանք։ Թերթերը տպարան տանելիս սովորական քանակից սխալմամբ պակաս են համարել և և այսպիսով քիչ համարներ են տպուել։

Ատրպատական

Մեզ հասած մասնաւոր նամակներից տեղեկանում ենք, որ սոսկալի չափերի է հասել Ուրմիոյ շրջանի հայերի օտարադաւանութիւնը։ Երբ Թաւրիզում մեր աչքի առջև մեր մատաղ սերդին «Քսի. զինւորներ» (երկիր առաջ Բուդայի զինւորներ էին) են անում, կաթոլիկ ու բողոքական դարձնում, ինչո՞ւ զարմանալ մեր ժողովրդի կորստեան վրայ անտէր Ուրմիում։

Պարսկաստան

Յունվար 24-ին Թէհրանում Ռուսները Պարսից կառավարութիւնից առել են երկաթուղու կօնցեսսիա՝ Թաւրիզ-Ջուլֆա-Ուրմի-Ղազւին գծի։

Խմբագիր-հրատարակիչ՝
Ա. Տ. Վարդանեան

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

,,МАГАЗИНЪ ПАРИЖЪ“
PROPRIÉTAIRE J. D. THOMASSIAN
ՓԱՐԻԶ ՄԱԳԱԶԻՆ

Վաճառւում են տղամարդկանց կանանց և երեխաների ամեն տեսակի հագուստեղէններ և կալանդէրէյնի ապրանքների մեծ ասորտիմէնդ։

Վերջին ազամ որ ստացուել են կանացի փէշեր, եւ իւպկաներ, սպիտակեղէններ, կորսեքներ և ընտիր բրդեայ շապիկներ և այլն։ Երեխաների զգեստներ, գլխարկներ և պալտօներ։ Տղամարդկանց գլխարկներ, ֆէքանէ եւ բրդէ շապիկներ դիւրամատչելի գներով։

Նաւթով գործող Եւրոպական վառարաններ և բաղանիքներ, որոնցից երկուսը վիճակախաղի են դրուել։

ԱՆՀԵՐՔԵԼԻ ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ
Շտապեցէք այցելել և փորձել.

ՄԱՆՈՒՖԱԿՏՈՒՐԻ ՄԱԳԱԶԻՆ
,,ՄՕՍԿՎԱ“
ԸՆԿ. Ե. Պ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ ԵՒ ԵՂԲ.
(Ղալա թաղ ,,ԱՊՕԼԼՕ‘‘ սինեմօտօգրաֆի դէմ առ դէմ)

Ծախւում է ընտիր մետաքսեղէն, քաթանեղէն, լաւ տեսակի սպիտակեղէն և ամեն տեսակի չիթեղէն։ Ծախւում են դպրոցական աշակերտ-ուհիների ամեն տեսակի համազգեստի կտորներ, կանացի շալեր, պատրաստի շապիկներ, շալէ և մետաքսէ ընտիր վերմակներ, ռուսական ընտիր ադէալներ և գործածութեան ամեն տեսակի թաշկինակներ։ Շուտով ռուսական յայտնի ֆիրմաներից կստացուեն նոր ապրանքներ։ Առանց յակարկութեան և մատչելի գներ։

ՄԱԳԱԶԻՆ ,,ՌՈՒՍԻԱ“

Պատիւ ունիմ յայտնելու յարգելի հասարակութեան, վերաբացումն ,,Ռուսիա‘‘ մագազինի, որը գտնւում է Ս. Ստեփաննեանի շինութեան մէջ, բողոքականաց ժողովարանի մօտ։

Ստացուել են բոլորովին նոր և թարմ ամեն տեսակ զակուսկեղէն, իսկական խոզի մսից կալբասներ, թարմ սալ, ձկնեղէն, քունջութի իւղ, որի գրվանքան արժէ 2 ղրան. նոյնպէս ստացուած են ամեն տեսակ խմիչքեղէն, ընտիր գօնեակներ, լիքօրներ, մաքուր ռուսական գինիներ, ռուսական վօտկաներ և այլն և այլն։

Վերոյիշեալ ապրանքները ծախւում են չափազանց աժան գներով՝ համեմատած բոլոր միւս մագազինների արժէքներին։